

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvoló frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoli pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Za univerzo v Ljubljani.

Vsedijaški shod na češki tehniki v Pragi.

Dne 11. t. m. priredil se je na tu kajšnji češki tehniki manifestacijski shod za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani in druge češke na Moravskem. Shod, kateri bi se imel vršiti v veliki dvorani tehnike, moral se je vršiti radi velikanskega navala na velikem dvorišču. Udeležilo se je shoda okoli tri tisoč čeških in jugoslovanskih dijakov.

Navzoči so bili gg. prorektor češke tehnike prof. I. V. Hrázský, prof. dr. Stoklasa in prof. dr. K. Chodounský, dalje poslanci dr. Gregor, dr. Fiedler, dr. Pantůček in dr. Baksa. Shodu je predsedoval g. prorektor prof. I. V. Hrázský, za podpredsednika izvoljen je bil prof. dr. Stoklasa, za zapisovatelja gg. Rozkošný in Pštros.

Gospod predsednik prof. Hrázský je pozdravil najprej v slovenskem jeziku navzoče jugoslovanske visokošolce ter povdarjal v svojem govoru, da je njih naraščaj vedno večji, da je že vsled tega opravičena želja Jugoslovancov, da bi se ustanovila slovenska univerza v Ljubljani, ter bolj opravičena kot Italijanov, prebivajočih v Avstriji, ki jih je mnogo manj, kajti za slovensko univerzo v Ljubljani deluje se že od l. 1787, vrhu tega se je predavalo slovenski od l. 1810—1813 v Ljubljani. Govornik nadaljuje češki: Kateri so momenti, ki se jih navaja proti ustanovitvi slovanskih visokih šol? Prvi, pravijo, je ta, da je število visokošolcev manjših slovanskih narodov nezadostno. In vendar živi v totranski državni polovici čez dva milijona Jugoslovancov, torej so njih težnje opravičene, tembolj, ker se je v Bukovini ustanovila za 70.000 Nemcev posebna univerza. Ne smemo pa misliti pri tem samo na Jugoslovane totranske državne polovice, kateri so si po jeziku tako sorodni, da bi lahko z uspehom poslušali predavanja v kateremkoli jugoslovanskem jeziku; vpoštevati je tudi Bosno

in Hercegovino, tako da bi bila ustanovitev univerze 4 milijonom Jugoslovancov v prospeh in napredek. To nam je že v krvi, da stremimo po kulturi zapada, in je torej želiti, da se potegujejo vsi Jugoslovanci za ustanovitev univerze v Ljubljani.

Kot drugi vzrok navajajo, da imajo Jugoslovanci premalo srednjih šol, da bi uspevala nova univerza. To je sicer istina, da se jih je premalo ustanovilo, toda to jim je bila le pretveza, ker bi, kakor trdijo obiskovalci teh zavodov, ne mogli uspešno študirati na nemških univerzah. Ta »vzrok« je pa popolnoma ničeven. Naj se ustanovi zadostno število jugoslovanskih srednjih šol, potem bode imela tudi univerza zadostno število slušateljev. Drugače pa se bodo Jugoslovanci morali ravnati po ostrih besedah renegata Dežmana, kateri je rekel: »Mi smo sicer študovali na nemških šolah, ali kdor je hotel, ostal je Slovan.«

Tretjič nam oporekajo ustanovitev slovenske univerze, ker nam — tako trdijo — manjka prave znanstvene literature. Toda tega je manjkalo še vsakemu narodu, dokler ni imel svojih visokih šol. Ta literatura se bo kot naravna posledica univerze pridobila. (Odobranje, Živio, Na zdar.)

Dalje nam pa še očitajo, da ne moremo biti jednakopravni z drugimi narodi, v prvi vrsti seveda z nemškim. To predbacivanje nam je prav lahko ovreči. Pogledjmo samo na majhne narode, ki so si pridobili, ker jim je bila, usoda milejša, svojo lastno kulturo! In ti ne tekmujejo samo kvantitativno, temveč tudi kvalitativno in zmagovito z drugimi velikimi narodi na polju kulture. In če se ozremo nekoliko v preteklost, vidimo kmalu, da sta zavzemala Praga in Dubrovnik svoj čas kot kulturni središči v Evropi važno mesto.

In ko bi ne bili Slovenci učinili nič drugega nego podarili nesmrtnega Vego obči vedi, bi že to opravičevalo njih sedanje zahtevanje. Če še vpoštevamo duševne velikane dunajskega vseučilišča,

najdemo med njimi precejšno število posebnih čeških učenjakov. Če že na tujih učiliščih delujejo s tolikim uspehom, koliko bolj delovali bi doma med svojim ljudstvom. Za evropsko kulturo imajo Jugoslovanci neizmernih zaslug; le njim se je zahvaliti, da so s svojo krvjo in življenjem in materialnimi žrtvami rešili srednjeevropsko kulturo pred turško sužnjostjo. Etična dolžnost državne uprave je, pokazati vendar enkrat smisel za povzdigo omike jugoslovanskih narodov, za katero imajo pač sami največjih zaslug. (Odobranje). Če bi vseučilišče ne imelo nobenega drugega namena kakor vstvarjati pogoje za učenjaška dela, dala bi se upravičiti nekaka ozkosrčnost, a vseučilišča so razun tega tudi političnega pomena: ohraniti inteligenco, ustvarjati omikance za politično življenje, za duhovno in državno upravo: skratka, za kulturne namene. In ravno vseučilišča so, ki zamorejo to število omikancev izspolnjevati v oni meri, katera je potrebna za državo. Naravno Jugoslovanci so, katerim še manjka tega števila, katero bi zadostovalo za njih te želje. Da se primeroma je le malo Jugoslovancov more posvetiti vseučiliškimi študijam, temu je pač krivo pomanjkanje gimnazij in velika daljava vseučilišnih mest, tako, da se v normalnih razmerah pač malo katera družina more odločiti, poslati sina na univerzo. Želja po jugoslovanskem vseučilišču pojavila se je l. 1787, ko so kranjski stanoviti storili prvi korak. V ilirskem času ustanovila se je v Ljubljani bogoslovna in medicinska fakulteta, zadnja se je pozneje opustila, prva se spremenila v semenišče. Ko je prišla pozneje avtonomija stanov in dežele v slovenske roke, vznikla je znova misel za slov. vseučilišče v Ljubljani, in dež. zbor je pred 2 letoma storil v tem oziru važen korak. Na predlog posl. Hribarja zavezal se je dež. zbor podariti 500.000 kron za ustanovitev vseučilišča. Ta skoro jednoglasni sklep, predložil se je vladi. Dež. zbor je sklenil, da se vseučilišče vredi tako, da

se predava v slovenskem, hrvatskem in srbskem jeziku, v paralelkah pa eventualno italijanski in nemški. Vzroki in pogoji za ustanovitev jugoslovanske univerze so samo ob sebi umevni in pravični in prepričani smo, da je pač v interesu države same, če izpolni to prevažno vprašanje. Vam na čast bo, če pokazete svoje prepričanje z mirno manifestacijo, ter opustite vsako demonstracijo, katera ne koristi tam, kjer se gre za pravično stvar. (Burno pritrdjevanje, Slava in Živijo klici.)

Nato prebere predsednik dole brzojave, in sicer od »Izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke na Goriškem«: »Pozdravljamo najiskrenejše shod čeških in jugoslovanskih akademikov v zadevi jugoslovanske univerze in želimo, da neuklonjivi nastop akademikov, pripravljenih na vsako žrtev, odkloni odpor avstrijske vlade proti višji izobrazbi našega slovenskega ljudstva. Brez boja ni življenja, zato bodi naša akademična mladina pripravljena za vsako žrtev.«

Župana Ivana Hribarja v češkem jeziku: Prijetno presenečen po vesti manifestacije čeških in jugoslovanskih akademikov v prospeh vseučilišča v Ljubljani, prosim te, magnifice, da sprejmeš za ta veličasten pojav praktične slovanske vzajemnosti globoko hvalečnost občinskega zastopa ljubljanskega in celega naroda slovenskega ter izročiš zbranim akademikom moj bratski pozdrav.

»Deputacije jugoslovanskih dijakov v Gradcu«: Iskrena hvala bratom Čehom za njih podporo in trud za našo pravično stvar. Slovenski narod Vam tega nikdar ne pozabi.

»Hrvat.-slovenskega kluba«: Brzojav prepozno došel, ni mogoče zastopnika poslati, želimo najboljši uspeh, bomo z vsemi močmi se potegovali za uresničenje tili utemeljene zahteve po ustanovitvi univerze za Jugoslovane. Dr. Ploj.

»Akademičnega društva «Slovenija» na Dunaju«: Slava združenemu praškemu slovanskemu dijaštvu, prihaja-

LISTEK.

Jerica in Marta.

Povest. Spisal Rudolf Arko.
(Dalje.)

Obraz se je nekako skrčil, ona zdrava rdeča barva je prešla. Tomaž je poln skrbij hodil okoli ljubljene ženke, jo boječe pogledaval ter jo vpraševal, kaj ji je, kako ji najpomaga, česa želi; toda Jerica je molčala. Le stara teta je hodila po kuhinji, brisala lonce, kuhala, napravljala za kokoši ter migala z glavo, kakor bi vseh stvari prav ne razumela.

Ves dan je že solnce pripekalo, vroče je bilo kakor v peči, in ljudem, ki so morali biti na polju in travnikih, je lil pot curkoma. Stara Kobalova teta je ravnokar pripravljala za žehto, kar jo priletel svinjska dekla, rdeča in spotena, klicati, da je gospodinja slabo. In teta je pustila vse ter hitela v sobo, za njo dekla... Mlada gospodinja je ždela na klopi pri peči ter je čala. V obraz je bila rdeča in pot ji je lil po obrazu, roke je imela uprte ob bok ter je čala. Teta je dekle spodila hitro po Kovačevu Mico, sama je pa spravila ubogo Jerico v posteljo.

In ko je na večer prišel Tomaž do-

mov, slišal je jokanje svojega prvega novorojenega sinčka. Pustil je konje na dvorišču ter teklen naglo v sobo, da si pogleda potomca. Bil je zadovoljen, srečen, poleg tega pa nekako začuden, ker sreča je prišla tako nepričakovano, tako naglo...

Pri bolnici je sedela stara teta in pa Kovačeva Mica. In ko je vstopil Tomaž, ga je teta opozorila, da naj stopa tiho, da ne vznemiri bolnice ali deteta... Kovačeva Mica se mu je pa nasmejala, odprla svoja široka usta skoraj do ušes ter pokazala dve vrsti rumenih, lopatastih zob, pri tem pa zažugala s kazalcem... Toda Tomaž ni razumel tega, zadovoljno je gledal zdravega, čilega novorojenca ter se nasmihal bolnici, ki je zdajpazdaj odprla oči ter pogledala z meglenim pogledom svojega moža...

Sence so legale vedno bolj goste v sobo... Od daleč se je čulo grmenje... Včasih se je za hip razsvetlila soba, in bolnica je trepetaje zapirala oči. Bližala se je nevihta... Vedno glasnejše grmenje je vzbudilo mladega Kobala, da je odprl usta ter jel tiho plakati.

To plakanje se je slišalo na dvorišče, kjer so hlapci spravljali seno.

»Srečo je imel — preveliko srečo, so se menili hlapci ter se smejali...

Debele kaplje so začele padati, sprva

počasi, potem pa vedno hitreje... vedno gostejše... Ploha se je ulila. Bliskalo se je in gromelo, v hiši je pa jokalo novorojenec.

V.

V majhni lopi za šolskim poslopjem je sedela družba: učiteljica Marta, stari Svetlin, njegov sin Herman, filozof in pa nadučitelj Perič. Družbi je prijal hlad, ki se je dvigal iz premočene zemlje ter se spajal s polumrakom. Vsa narava je dihal, vesela, da jo je zopet dež tako poživil...

»... Vsekakor rad priznavam, da so misli, katere sem ravnokar povedal, v sedanjih časih neizvedljive. Kajti v sedanjih časih ima vsa človeška družba edini cilj: gospodstvo. Vsakdo je pripravljen vporabiti vsako, še tako kruto, še tako nizko sredstvo, da uniči svojega sočloveka, da si pridobi popolno gospodstvo nad njim. In ljudje govore še o »prosvetljenem veku«! Smešno, nimamo-li dovolj modernega suženjstva? — In kakšnega suženjstva! In ne oporekal bi še toliko, če bi si ljudje pridobivali svojo nadvlado s duševno premočjo, ali s telesno pridnostjo! Ne! V prvi vrsti je nadvlada že kar prisvojena nekaterim oblagodarjenim kastam, ki so že pri svojem rojstvu odločeni, da gospodarijo, da vladajo...«

»Toda, gospod Herman, oprostite, mu je posegel v besedo Perič; »vi imate skoraj revolucionarne misli...«

»Morda; samo s tem razločkom, da nočem, da bi se te razmere predrugačile zopet s silo, s fizično silo. Da bi se s krvjo zbrisali ti madeži. Na ta način bi prišli namreč zopet oni nezadovoljni elementi iz mase na krmilo, postali bi še bolj krvoločni — in človeška družba bi doživela na ta način zopet »krah«, kakoršnih nam kaže svetovna zgodovina dovolj... Le, kadar bo človeška družba prišla do spoznanja, da je le v naravi iskati rešitve, kadar pride do spoznanja, da je narava, ki nas uči življenja, da moramo k naravi nazaj, če hočemo postati zopet ljudje — le tedaj je upati na boljše čase. Kajti po naravnih zakonih obstoja vse življenje, se rojeva vse življenje le vsled medsebojne ljubezni...«

Herman bi še govoril ter razkladal svoje misli in nazore; toda že precej pozna ura je prisilila Periča, da se je poslovil ter odšel domov. Tudi stari Svetlin je vstal, spremil Periča do vrat ter odšel v sobo...

Ostala sta le Marta in pa Herman. Idealist Herman je sedel nekako zamišljen, kajti še vedno so mu nekoliko vznemirjale njegovega duha ravno napol skončane debate. (Koniec prih.)

jočemu nam na pomoč, ramo ob rami za visoke kulturne cilje Slovanstva.

»Bulgarskega dijaštva na Dunaju«: Bulgarski dijaki na Dunaju pozdravljajo bratske slovanske dijake v zlatej Pragi za zaščito vseslovanstva prava.

»Komiteja združenih slovenskih dijakov na Dunaju«: Komitet združenih slovenskih dijakov na Dunaju pozdravlja praške kolege v krogu bojevalcev za visoke kulturne cilje Slovanstva.

Praški župan dr. Srb se je pismeno opravičil, da se vsled nujnih zaprek ni udeležil zborovanja.

Poslanec dr. Fiedler je izjavil v imenu čeških državnih poslancev, da so ob času, ko je minister odgovoril na interpelacijo štajerskih dijakov glede italijanske univerze v Trstu, in pri vesti, da se Jugoslovani potegnejo za domače vseučilišče, se takoj odločili, da jih pri tem odločno podpirajo.

To se pokaže najbrže že jutri.

Češki državni poslanci postopali bodo solidarno z Jugoslovani! (Pritrjevanje.)

Med velikim navdušenjem udeležencev govoril je potem Slovenec iur. Egon Starč, ki je razjasnjeval jugoslovansko vseučiliško vprašanje. Nadalje so govorili: S. Goller, predsednik Akd. Čten. Spolku, Hrvat Bole, Srb Andrič, pravnik Roder in Rus med. Gorowsky, Čeh Černý. Vsi so apelirali v vznesenih besedah na slovansko vzajemnost, katere jedina nam more pridobiti one pravice, katere nam odreja Körberjeva vlada. Končno dá prečitati rektor sledečo resolucijo, slovensko in češko:

Resolucija.

Mi akademiki češki, slovenski, hrvatski in srbski, zbrani na vsedijaškem shodu na češki tehniki dne 11. novembra 1901., pozivljamo nujno parlamentarne klube slovanske, da bi se znova z vso energijo kar najhitreje zavzeli za ustanovitev slovenskih srednjih šol, visoke šole slovanske v Ljubljani in druge češke univerze v Brnu.

Dalje zahtevamo reciprociteto za izpite, napravljene na hrvatski kraljevi univerzi v Zagrebu.

Z izpolnitvijo teh zahtev odstranila bi se naj deloma krivda, katero trpijo narodi slovanski v tej državi glede šolstva, čeravno jim že članek 19. osnov. zak. jamči zadostno varstvo narodnih šol.

Slovansko dijaštvo, zbrano na tem shodu, povdarja s tem samo opravičeno potrebo, ter zahteva samo to, kar je že njegovo staro pravo in kar je pogoj življenja vsacega naroda.

Resolucija je podpisana od 31 različnih slovanskih akademičnih društev.

Resolucija se je sprejela jednoglasno ter izvolila deputacijo, ki poda obema rektorjem praških vseučilišč resolucijo s prošnjo, da jo blagovoli takoj predložiti naučnemu ministrstvu. V deputacijo so bili voljeni gg.: Goller, predsednik akad. Čten. Spolka, Surman, Roder, Slovenec Starč, Hrvat Bole, Srb Andrič in Rus Gorowsky.

Nato zaključil prorektor zborovanje želeč, da doseže ta manifestacija prej ko prej svoj namen.

Po manifestačnem shodu je sledil miren obhod po mestu, in sicer ob velikanskim prisotnosti dijakov in drugih po Spáleni ulici, Ferdinandovi cesti, Ovocni ulici na Příkopih, a potem od Prašne brane zopet nazaj po Příkopih na Václavski trg, kjer so se pri deželnem kraljevem muzeju razšli s klici: »Ať žije lublaňská slovanská universita«.

Obhod jo dajal veliko pozornost ljudstvu, katero se je nabralo ter gledalo, kaj to pomeni. Na Příkopeh pa, kjer je nemška kazina, bilo je vse polno policistov, ker so se bali izgredov.

Iz Gradca, 13. nov.

Odposlanec graških slovenskih visokošolcev je bil včeraj v zbornici sprejet tudi od poljskega poslanca vseučiliškega profesorja Rozskovskega, kateremu ga je priporočil slavnoznani graški profesor Gumplovicz. Profesor Rozskowski je na prošnjo, naj blagovoli o priliki zastaviti svojo vplivno besedo za našo univerzo, odločno zatrdil, da je to že storil in še bo.

Zastopnik graških akademikov iur. Kukovec omenil je, da noče utemeljevati

s kulturnega in političnega stališča opravičenosti zahteve slovenske univerze, ker bi to nasproti gospodu profesorju bilo popolnoma nepotrebno delo, saj tako veleučen mož gotovo ne dvomi, da je univerza za vsak samostojno živeti in razvijati se hoteč narod neizogibna kulturna potreba. Opozarja pa, da slovenski akademiki univerzo na domačih tleh želijo zlasti tudi iz važnih gmotnih vzrokov. Slovenskih akademikov je do 80% kmetijskih sinov, ki z največjim samozatajevanjem dovršujejo študije na Dunaju in v drugih od svoje domovine oddaljenih mestih z veliko draginjo. Dočim so si prejšnja leta revnejši dijaki kot izvrstni in splošno priljubljeni domači učitelji s poučevanjem zagotavljali za časa študij vsakdanji kruh, je to dandanes ob fanatični narodni nevstrpnosti v tako nacionalnih mestih, kakor je Gradec, naravnost izključeno. Ker pa vsled tega nekateri dijaki morajo raztreseni po raznih provincijalnih mestih kot pisarji in stenografi zaslužiti si toliko, da potem nekaj mesecev pred izpiti morejo na univerzo, kjer se na iste s prenapenjanjem duševnih sil v naglici pripravljajo, zato mnogi raztegnejo svoje študije na dolgo število let, ali jih pa na zadnje v jezi in resignaciji sploh opustijo.

Zopet drugi dijaki iz istih gmotnih vzrokov reflektujejo na bosenske in na vajoške in podobne ustanove, vsled česar se zavežejo po končanih študijah službovati izven svoje domovine; nekateri iz kruhovnih ozirov morajo na še žalostnejši način prodati svojo neodvisnost in svojo bodočnost. In to so, žalibog, čisto najnadarnejši izmed slovenskih dijakov, ker manj nadarjeni podpor sploh ne dobivajo ter se navadno, ko se prepričajo, da se na Dunaju in na drugih oddaljenih univerzah ne morejo preživeti, kmalu odpovedo študijam. Iz teh postanejo potem takozvane izgubljene eksistence. Iz tega je razvidno, da slovenski visokošolci ne zahtevajo svoje univerze na domačih tleh le iz šovinističnih narodnih razlogov, kakor nasprotniki v svoji zlobnosti naglašajo, ampak v velikem delu iz vzrokov gmotne mizerije, katere za nje izvira iz študija na tujih univerzah v dandanašnjih razmerah. Slovenski akademik ni »kulérštudent«, ki bi ob vsaki priliki hipoma vsplamtel in demonstriral, potem se pa pomiril, vzroki sedanje globoko segajoče nezadovoljnosti in razburjenosti so trajni in tiče v prepričanju krivice, ki se slovenskim akademikom godi, ker nimajo svoje univerze. Ta nezadovoljnost se pa vsled tega tudi ne bo morebiti za par tednov podela, ampak šele tedaj, ko bo slovensko dijaštvo dobilo zagotovilo, da se mu dá univerza na domačih tleh.

Poslanec Rozskowski je priznaval važnost navedenih argumentov in ker odposlanca graških akademikov ni mogel predstaviti predsedniku »Kola poljskega«, vitezu Javorskemu, ki je imel nujne opravke, obljubil je istemu že enkrat z gotovostjo, da bo svojim poljskim kolegom zvesto raztolmačil prošnjo slovenskega dijaštva.

V Ljubljani, 14. novembra.

Iz državnega zbora.

V proračunskem odseku so včeraj pretresali proračun trgovskega ministrstva. Baron Call je pri ti priliki obrazložil svoj program za vodne stavbe. Mej drugimi je govoril tudi Povše, ki je vladi priporočal, naj pri obnovitvi trgovinskih pogodb varuje vinogradništvo.

V legitimacijskem odseku je Tschan razkril, da je izginil eden del aktov, ki se nanaša na protestirano volitev poslanca Schückerja.

Maloruski klub

je sklenil tekom prihodnjih dni nujno predlagati, naj se ustanovi v Lvovu malorusko vseučilišče. Malorusi so nekoliko na bolj, kakor mi Slovenci, ker imajo na poljskem vseučilišču v Lvovu nekaj maloruskih stolic.

Avstrija in Turčija.

Avstrijski državljani smo pač srečni. Naša vlada je imela tudi svoj konflikt s Turčijo, a preskrbela je ob enem, da nas davkoplačevalcev to ni vznemirilo. Sedaj, ko je konflikt končan, se nas o tem obvešča. Šlo se je v tem konfliktu za neko

odškodnino avstrijskim državljanom, potem radi zgradbe dveh katoliških cerkev in ustanovitve avstrijske šole v Skoplju, in za neke prepire glede pristanov Solun in Dedeagač. Avstrijska vlada je dosegla »popolno zmago«, Turčija se je udala. Glavna stvar pri tem konfliktu so bila seveda cerkve v Albaniji in šola v Skoplju — vse drugo je bilo za našo državo postransko.

Vojna v Južni Afriki.

Prezident Krüger dementira osebno poročilo »Daily Mail«, da bi sklenil mir, ako bi Francija in Rusija jamčili za avtonomijo burskih republik. Krüger izjavlja pri ti priliki novič, da ni misliti na mir, ako Angleška ne prizna neodvisnosti burskih republik.

Dopisi.

Iz Idrije, 12. novembra. Tukajšnja klerikalna stranka propada od zadnjih volitev očitno. Zapuščajo jo njeni najkrepkejši členi. Tako je pred kratkim izstopil iz kat. del. družbe njen pevovodja, ki je bil duša vsemu družabnemu življenju v tem društvu. Spoznal je do dobra to klerikalno sodrgo, in značilno je to, da ta bivši člen imenuje klerikalce v javnih lokalih — »s...«. Tudi Treven, oče katoliške družbe, ta prvak med klerikalci, ki s pretirano in nedostojno pobožnostjo smeši samega sebe, ta katoliški mož (!) pripušča, da njegov sin lakote umira v bolnici v Trstu. Res, lep vzgled patetovanega katoličana! Stranka, da se reši žalostnega propada, se ne poslužuje le poštenih sredstev, ampak podobna je potapljajočemu se človeku, ki se še enkrat poskuša oprijeti naj si bo za karkoli, da se le reši pogube. Tako se je tudi ta stranka poprijela najumazanejšega sredstva — denunciacije. Stranka, ki si je že pri zadnjih volitvah utisnila pečat brez sramu, brez značaja, sedaj pridno denuncira, seveda pred vsem naše delavstvo. Kako grdo tožarijo ti lopovi, naj navedem samo jeden slučaj. Jeden najstrastnejših klerikalcev v Idriji, rudniški pisar Brus s svojim štabom fantalinov, ovadil je rudniški direkciji narodnega delavca, občinskega odbornika g. Mahoriča, da je popravljal streho na neki privatni hiši v času, ko je imel bolniški dopust. Rudniško ravnateljstvo zaslislalo je takoj Mahoriča, a ta je odločno zanimal, da bi on opravljal kako delo med boleznijo in zahteval je, da mu mora direkcija naznaniti denuncijanta. Direkcija, ki je seveda klerikalna, se je branila izdati svojega ljubljence. A končno se je morala vdati, ker sicer ga potom sodnije izve. Sedaj pa toži g. Mahorič tega klerikalnega poštenjaka. Žena Brusova prosila je jokaje, naj tega ne stori. Taki so klerikalci, zahrbtno tožarijo in skušajo spraviti svojega nasprotnika v nesrečo, a ko se jim stopi na rep, se hinavski potuhnejo in se skušajo izogniti nasledkom. Nadejamo se, da gosp. Mahorič ne odstopi od tožbe. Blamirana direkcija prišla je pa tudi Brusa za besedo. Izgovarjal se je, da je še s pomočjo očal videl Mahoriča na strehi. A vendar se je motil imenitno, bil je njegov brat. Drugič naj pa bo bolj previden in naj si izposodi dalnogled, da bo mogel razločevati brata Mahoriča. Že iz tega vzgleda se razvidi, kako zlobno in grdo obrekujejo klerikalci. Značilno za stranko v Idriji je, da si je izbrala najslabši slovenski list, da jo zastopa, to je brezštevilnokrat obsojeni »Slovenski List«. Tu se čitajo laži idrijskih klerikalcev teden za tednom. Ker jim je pričelo zmanjkovati gradiva, posegli so tri leta nazaj. Njim pride itak vse prav, da se more obrekovati in pačiti resnico. Bralcem pa dober tek na takem duševnem užitku!

Iz Begunj, 12. novembra. V nedeljo 10. t. m. je bil občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice. Pri tej priliki nas je počastil s svojo prisotnostjo blag. gosp. ravnatelj G. Pirc, kateri nam je tudi v prav poljudnem in zanimivem govoru razjasnjeval o napravi mošta, o ravnanju z istim, ter kaj storiti, da se mošt ne pokvari, da se naredi trpežen itd. Prav hvaležni smo gosp. ravnatelju za to koristno predavanje, saj vemo, da se ravno pri nas tudi sadni mošt vedno v večji meri izdeluje. Tudi bi bilo prav, da bi ta zdrava pijača čim dalje bolj izpodrinila človeškemu

telesu tolikanj kvarljivo žganje. Prtem zborovanju je bila tudi volitev. Izvoljeni so bili gg. V. Zavrl, predsednikom, Iv. Janc, L. Grilo, Iv. Mencinger, J. Palovšnik, A. Pohar in Fr. Stroj odbornikom podružnice. Naposled se je stavil še predlog, naj se naprosi sl. c. kr. kmet. družba, da izposluje pri vis. c. kr. dež. vladi, da bi se licenciranje bikov vršilo raje v zimskem času decembra ali marca meseca, ko ima kmetovalec več časa, kakor pa majnika, ko ima polno dela. Naj še omenim, da je tukajšnja kmetijska podružnica prva na Kranjskem, katera goni letos postavljen žitodrobilni stroj in velik brus.

Iz Kozjega, 12. novembra. Ha, ha, famozni Jankovič poslal Vam je torej popravek! On sploh jako rad posnema, zato je začel tudi »Slovenčevega« Evgena posnemati in to z isto zlobnostjo. Šalo o milih prošnjah in o usmiljenem kamenu smatral je za resno! Ne le prosil, še celo grozil je blagajniku bralnega društva ter ga opozarjal na predpise. Blagajnik je knjige in račune zopet sprejel, torej de facto še ni izstopil. Protestirati moramo pa odločno proti temu, da so bili računi v neredu! To je nesramna laž. Manjka edino le sklepni račun, kateri pa se mora napraviti le koncem vsacega leta. Sicer so pa računi v najlepšem redu. Sploh hoče Jankovič vso krivdo zvreči na blagajnika, češ, ta ni hotel pobirati prispevkov. Prispevke je vedno pobiral pismonoša (toliko menda Jankovič vendar ne bode zahteval, da bi blagajnik — trgovec sam okoli »fehtal«) In pismonoša je izjavil: »Kaj bom pobiral, če pa nobeden noče nič dati!« Da, liberalni viri so vsahnili, klerikalnih pa nič ni! Zakaj pa tega dejstva Jankovič ne zanikuje? Pri kom pa naj pobira blagajnik prispevke? Res je torej, da denarja nič ni. Malenkosti 2 K 58 v, ki je še v blagajni, pač ne moremo šteti!! — Ni res, da je Jankovič dal za društvo (!) 16 kron. Blagajnik jih ni nikdar sprejel! Ali misli Jankovič s tem tisti denar, kojega je izdal pri občnem zboru za pijačo svojim volilecem?! Od tega pa društvo ni imelo nobenih koristij, torej se Jankovič s tem ne more ponašati! — Res je nadalje, da je izjavil Jankovič pred volitvo: »Tisto krono že plačam, če me bodo volili« in da prej ni niti solda dal za bralno društvo in tudi član ni bil, vključ temu, da je bil že čez pol leta v Kozjem. In po izvolitvi plačal je borih 7 kron! Res, jako veledušno!! Res je, da je Jankovič z eno krono svojo dolžnost storil, kajti vsak član stori s plačanjem ene krone svojo dolžnost. Več se od njega zahtevati ne more. Kar več plača, plača prostovoljno. Vsled Dolfekovega predloga pa so člani tudi tisti, ki nič ne plačajo in na to je meril naš dopis. — Konstatujemo še, da ima društvo 5, reci pet članov, ki so plačali prostovoljno več, kakor je dolžnost. Med njimi je Dolfek, ki je plačal za celo leto 4 krone! Le dva pa sta plačala po 12 kron. Torej res grozna mizerija! — Izjavljamo še, da smo račune natanko pregledali. —

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. novembra.

— Za univerzo v Ljubljani.

Praška »Politik« je začela s priobčevanjem izvrstnega članka »Zur südslavischen Universitätsfrage«, ki je šifriran s P. — »Kurir Lvovski« je prinesel fulminanten, globoko premišljen uvodni članek v tej zadevi. — Slovenski visokošolci razpošiljajo, kakor se nam brzojavlja iz Gradca, vsem korporacijam poseben oklic. Zaupanje in pogum narašča mej dijaštvom. Pri tej priliki bodi nam dovoljeno, opozoriti vse rodoljubne kroge na neko okolnost, ki je ni prezreti. Slovenski visokošolci so z navdušenjem in z veliko energijo provzročili obsežno akcijo za jugoslovansko vseučilišče. Tako globoko segajoče, vse kroge obsežajoče akcije za pridobitev tega velevažnega kulturnega zavoda v nas še ni bilo. Slovenski visokošolci niso — to se lahko reče brez pretiravanja — še nikdar tako srečno in uspešno posegli v naše javno

življenje kakor prav sedaj. In storili so to sami, iz lastne moči, kar jim je na veliko čast. Vsa agitacija pa velja denar in sicer veliko denarja. Dasi ko naši visokošolci skoro brez izjeme v jako slabih razmerah, dasi se mora vsak težko boriti za vsakdanji kruh, so si takorekoč od ust pritrjavali, da so pokrili stroške za to akcijo. Ta akcija se nadaljuje in zadobiva vedno večje oblike, stroški se množe in zato je po naših mislih častna dolžnost vseh rodoljubnih krogov, da priskočijo slov. akademikom na pomoč in jim nadaljevanje tako lepo začete akcije olajšajo s tem, da jim pripomorejo v pokritje stroškov. Prispevki naj se pošiljajo akad. društvu »Slovenija« na Dunaju in akademičnemu društvu »Triglav« v Gradcu.

— **400letnica hrvatske književnosti.** Proslava te obletnice se vrši impozantno. Zastopani so tudi Slovenci. Ljubljano zastopa župan g. Hribar, »Matico Slovensko« podpredsednik gosp. Grasselli, »Slov. pisateljsko društvo« g. prof. Pleteršnik, »Ljubljanski Zvon« g. A. Aškerc, »Slov. Narod« g. Govekar, »Dom in Svet« g. dr. Lampe, a došlo je še več drugih udeležnikov. V torek je bil po slavnostni predstavi v gledališču prijateljski sestanek, pri katerem je dr. Mazuranič napil zunanjim gostom. V imenu Slovencev je odgovarjal gosp. Grasselli. V sredo je bilo jako slovesno slavnostno zborovanje, danes pa zborovanje književnikov. Srbi so udeležbo pri ti slavnosti odklonili.

— **Šolske počitnice vsled župnikove malomarnosti.** V Radovici pri Metliki je župnik Novak predsednik krajnega šolskega sveta in krajni šolski nadzornik. Ker se celo leto ni toliko pobrigal, da bi se bilo moglo šolo zakuriti, ko pritisne mraz, zato so se morale začetkom tega meseca oznaniti otrokom počitnice v veliko veselje zaničnih starišev. Takemu brezbriznemu predsedniku krajnega šolskega sveta naj bi okrajni šolski svet brezobzirno svojo moč pekazal.

— **Ciril-Metodovi svinčniki.** Naše častite naročnike opozarjamo na inersat narodne trdnice g. J. Bonača, kateri ima glavno zalogo Ciril in Metodovih svinčnikov. Kakor užigalke dajo lep donesek prepotrebni družbi sv. Cirila in Metoda, isto se tudi doseže prav lahko s svinčniki, ako se vpeljejo v vse urade in šole. Svinčniki so brez izjeme vsi Hardmuthovega fabrikata, dobe se po taki ceni, da tudi trgovci in prekupci imajo zaslužek. V korist družbi sv. Cirila in Metoda naj vsakdo pomaga.

— **Požar.** V torek popoldne pričelo je goreti pri posestniku Vrtel v Pograjah pri Il. Bistrici. Siromaku sta zgoreli hiša in hlev popolnoma. Tudi je pogorel hlev vdove Miotovej, ki je bila visoko zavarovana. Škoda znaša nekoliko tisoč kron.

— **Afera Wallburg.** Gospa Klotilga pl. Szimics je bila predvčeršnjim izpuščena iz preiskovalnega zapora in se je še tisti dan odpeljala v Arko na južnem Tirolskem.

— **Mitniškega paznika je napadel** Herzmanov hlapec Josip Sodnikar včeraj popoldne na mitnici na sv. Petra cesti. Paznik je zahteval, da mora hlapec plačati cestnino, ker je peljal opeko izven mesta. Hlapec, ki je bil pijan, se je začel s paznikom prepirati, končno pa je le plačal, ob enem pa je sunil paznika pod rebra in ga še hotel udariti z bičem. Pijanega hlapca je policija zaprla.

— **Ogenj v pisarni.** Danes zjutraj okoli 8. ure nastal je v pisarni g. Avgusta Tomažiča na Marije Terezije cesti ogenj, kateri so domači sami pogasili. Vsled preveč zakurjene in razbeljene železne peči vnela se je poleg peči stoječa deska in tik te deske stoječa miza. Tudi nekaj papirja je zgorelo. Škode je nad 100 kron.

— **Aretovanje.** Mestna policija je prišla postopaka A. R., ki je na sumu, da je v noči od 16. na 17. septembra izvršil v Rakovcu roparski napad na Fr. Travna iz Logatca.

— **Zaprli so** delavko P. I., ker je na sumu, da si je pregnala telesni plod.

— **Tatvina.** Mizarskemu pomočniku Mihaelu Mišvelju v Jenkovih ulicah št. 7 je neznan tat ukradel danes ponoči iz sobe nikelnasto uro in 7 kron.

— **Dva vola** povezil je včeraj zvečer vlak na progi med Ribnico in Srednjo vasjo.

— **Na Golovcu** se klati že dlje časa okoli rujava velika psica. Žival je že čisto divja in se je bati, da ne steče.

— **Izgubljene reči.** V Šolskem drevoredu je izgubila kuharica A. M. desetak. — Ravnotam je izgubila branjevka M. U. črno usnjato denarnico, v kateri je imela 8 kron in nekaj drobiža.

— **Ročna dela in dela s strojem.** Dandanes velja na svetu ponajveč le stroj. Kar je prej izvrševala neutrudna pridnost z mučnim, dolgotrajnim delom, to izgotavlja zdaj hitro in kakor bi se igral, lahko vse premagujoči stroj. Lahko je sicer mogoče, da je pri posameznih obrtnih strokah marsikatera oseba, od pradedna na vnuka podedovana spretnost v ročnem izdelovanju, da celo marsikatera umetniška nadrobnost izgubila. Ker prebivalstvo narašča neprestano v vseh delih zemlje, zato se zahteva dandanes urnejše izdelovanje, kajti konsum se vzdiguje v nedomerno, in človeške roke edino niso kos vsega izvršiti. In do kake popolne dovršenosti dospel je že dandanes šivalni stroj! Kako velik napredek v tehniki se kaže tu očesu. Prvotni kalup šivalnega stroja je bil okoren, neličen kolos, današnji stroj pa je čedna mizica, pravi kras v sobi. Ker je možno brez velikih stroškov spojiti posamezne stroje z električno gonitvijo, je potemtakem mali obrtniki omogočeno, v šivalnih izdelkih uspešno tekmovali z veliko industrijo. Društvo Singer & Comp, kojega zaloge so v vsakem večjem mestu, je to doseglo, da pri šivanju nikakor ni treba tacega telesnega napora, kakor svoje dni.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 3. do 9. novembra 1901. Število novorojenec 24 (=35,64‰), mrtvorojenec 1, umrlih 20 (=29,70‰), mej njimi jih je umrlo za jetiko 3, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 15. Mej njimi je bilo tujcev 8 (=40‰), iz zavodov 13 (=65‰). Za infekcijskimi boleznimi so obboleli, in sicer za ošpicami 4, za škrlatino 2, za tifuzom 1, za vratico 1 oseba.

— **Žena o ženskah.** V trgovskem društvu v Monakovem je govorila gospa Otilija Steinova o čednostih in hibah žene razen drugega to-le: »Često se očita ženskam, da si pred vsem prizadevajo, da so krasne. Pojem »krasnega« je jako prožen pri raznih narodih. Orientalci na pr. obožavajo debele žene. Kadar hoče umetnik izobraziti popolno krasoto žene, mora jo zložiti iz motivov več lepih žen; krasoto mora zlagati kakor neko mozaiko. Nič ni bolj minljivo, nego lepota. Ljubeznivredna žena ostane možu večno krasna. Dobra in vrla ženina duša traja dalje časa nego minljiva krasota. Kar se tiče ženskega značaja, se ljubezen in mržnja po vsem razlikujeta pri možu in pri ženi. Duševna močeva premoč provzroča pri ženi vsakovrstne zvijače. Žena je senzitivna ter lahko razburljiva. Odtod izvira izpremirjevanje njenih čudi in premislekov. Toda ženska in manj egoistična nego mož. Senzitivnost ustvarja nervozo pri ženskah. Le ena, k večjemu dve ženski iz sto moreta se vzdržati, da ne segata govorniku v besedo. Nahajamo pogosto pri ženski, da maščuje izdajo v ljubezni, ter da je nestanovitna, vendar pa nahajamo tudi pogosto, da je pravična, da pri zanaša rada iz srca. Ženska je prava unakinja v duševnem in telesnem trpljenju. Kar je pri možu krepka, trdna volja, to so pri ženski trdovratnost in gospodstvaželjne muhe. Ljubosumnost, ki se stopnjeva v najhujšo mržnjo, se prišteva k najhujšim točkam duševnega ženskega življenja. Ljubosumnost dela žensko slepo in nepravilno. Nasproti temu ženske ne poznajo lakomnosti in trdosti. Ljubezen in vera sta vedno glavni potezi ženskega značaja. Zato so tudi ženske najbolj poklicane izgojiteljice človeškega rodu. Ženska je rojena Samaritanka. Ljubezen pa je najplemenitejša lastnost ženske, stopnjuje se le samo še v materinski ljubezni.

— **Umetnikova napaka.** Pred kratkim je prišel sloviti češki glasbeni umetnik v San Paolo v Braziliji, da ondi priredi nekaj koncertov. Dvorana se je napolnila, umetnik se je prikazal v črnem

fraku in beli kravati, se je galantno priklonil ter igral z vso vsmo, toda občinstvo je ostalo hladno. To je bilo umetniku jako čudno, ker je bil navajen, da so mu poslušalci ploskali vselej kakor besni. Prijatelj mu je razvozlat to uganko in umetnik se je poprijel njegovega sveta. K naslednjemu koncertu je pustil frak in belo kravato doma, se je oblekel v braziljansko nošo, na glavi širok klobuk, za pasom je imel kakih 5 samokresov in bodal, katere je odložil na mizo z divjim pogledom na občinstvo, je vzel gosli v roke ter potegnil nekolikokrat divje po vseh strunah, naredil nekaj divokih tonov, preden se je »razizgiral«, in občinstvo je besnelo navdušenja, to je bil umetnik po američanskem okusu.

Književnost.

— **Literarne novosti.** Za Božič pripravlja in izda L. Schwentnerjevo založništvo v Ljubljani: 1. Janka Kersnika zbranih spisov 3. snopič, obsegajoč roman »Na Žerinjah«. 2. Ivan Cankar: »Knjiga za lahkomišljene ljudi«. To najnovejšo Cankarjevo delo izide v posebno apartni opremi z izvirno risbo na ovojnem listu. 3. Fran Gerbič: »Album slovenskih narodnih napevov«. 2. zvezek. Najboljši dokaz, kako ustreza Fr. Gerbič našemu muzikalnemu občinstvu s tem, da mu podaje naše prelepe narodne pesmi v izvrstni priredbi za petje in klavir, je popolna razprodaja prvega natiska prvega zvezka, tako, da je bilo treba prirediti drugi natisek, ki se tudi uprav uspešno prodaja. V drugem zvezku je zopet zbranih nadaljnjih petdeset narodnih napevov in istotakej priredbi, ki bode brez dvoma našo melodijozno narodno pesem udomčila tudi po salonih prinas in drugod. 4. Leutemannov zoologijski atlant, slovenski mladini priredil profesor Alfonz Pavlin. Knjiga bo obsegala 24 tabel z 255 koloriranimi slikami. 5. Umrlega pesnika in pisatelja Josipa Murna izbrana njegova pesniška dela. Ureditev je prevzel Iv. Prijatelj. 6. Ivana Cankarja »Erotika«. Glasoviti »Dunajski večeri«, radi katerih je prvo izdajo doletela tako čudna osoda, ostanejo, izpuštile se pa bodo nekatere slabije pesmi ter jih bode pesnik sam nadomestil z drugimi, boljšimi, iz novejše dobe. Pesnik napiše tudi primeren predgovor k drugi izdaji svojega kruto zamorjenega pa zopet v življenje obujenega prvenca. 7. Janka Kersnika zbranih spisov prvi zvezek obsegajoč romana »Cyclamen« in »Agitator« je izšel v elegantni platneni vezbi ter velja 6 K, po pošti 6 K 20 h, v fini polfrancoski vezbi z usnjenim hrbtom pa 7 K odn. 7 K 20 h. — Naroča se pri L. Schwentnerju, knjigotržcu v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 14. novembra. Včeraj popoldne se je tu vršilo zborovanje slovenskih visokošolcev v zadevi vseučilišča v Ljubljani. Tako nad vse sijajnega impozantnega slovenskega shoda ni bilo še na Dunaju. Shod se je priredil kot izredno zborovanje akademičnega društva »Slovenija«, a udeležilo se ga je nad tisoč visokošolcev: Slovencev, Hrvatov, Srbov, Čehov in Poljakov. Poslancev je bilo kacic 30. Zastopniki češkega kluba so bili dr. Brzorad, Jaroš, Hovorka, Pečvar, Maštalka, Hajek, Sokol, Udržal in Kratochvil. Češke veleposestnike je zastopal Radimsky, češke agrarce Hrubby, češke socialiste Fressl, Černy in Choc, Maloruse je zastopal Barwinski. Izmed jugoslovanskih poslancev so prišli Perić, Biankini, Ferjančič, Ploj, Tavčar, Spinčič, Povše, Pogačnik, Žičkar, Berks, Žitnik, Pfeifer, Robič in Ferri. Plantan se je radi boleznij včeraj odpeljal z Dunaja. Dr. Pacak in dr. Kramar sta opravičila svojo odsotnost s parlamentarnimi opravili. Na dnevnem redu je bilo 7 točk, ki so bile vse soglasno sprejete. Te resolucije obsegajo: 1. Zahtevanje, da se ustanovi vseučilišče v Ljubljani; 2. Protest zoper ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu; 3. Zahtevanje, naj se pripozna veljavnost v Za-

grebu pridobljenih spričeval. Četrta točka se tiče razmer na dunajskem vseučilišču. Peta govori o organizaciji slovenskega dijaštva. Šesta zahteva ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem, sedma pa podržavljenje poljske gimnazije v Tešinu. Govorili so razni visokošolci, v imenu Poljakov predsednik poljskega akademičnega društva Vaclav Bilinski. Vse nasvetovane resolucije so bile soglasno sprejete. Ko je predsednik vprašal, če je kdo proti resolucijam, je neki poslanec zaklical: Da — dr. Körber! — Govorili so potem razni poslanci. Brzorad je rekel, da bodo Čehi podpirali Slovence kot zvesti prijatelji. Na svetu je ni države, kjer bi bila ustava tako prazna fraza kakor pri nas. Ustava nam jamči ravnopravnost, a doseči je ne moremo. Ako Nemci v slovenskih krajih kaj zahtevajo, se proglašajo kot kulturna zahteva, kar pa zahtevajo Slovani, je vedno provokacija. Nemci nas imenujejo infirijorne, pa nam ne privoščijo niti šol, da bi postali tudi mi superijorni. Govornik je pozivljaj vse Slovane na skupno delo v dosego kulturnih zahtev. V istem smislu je govoril Černy, Reichstätter je opozarjal, da je pot do slovenske in češke univerze še dolga, in da bo prestati še velike boje. Posl. Ferjančič je dejal, da stoji stvar tako, da se ne vpraša drugega, kakor če je dosti Jugoslovancev, ki želé visokošolskega pouka in če imamo potrebnih učnih močij. Obe vprašanji je potrditi. Govornik je ožigosal nemško farizejstvo, češ, Nemci se z vso silo ustavljajo napravi slovenskih srednjih šol, zaradi njih jih nimajo, zajedno pa nam očitajo, da nimamo srednjih šol. Ferjančič se je načelno izrekel zoper italijansko vseučilišče, ker bi Italijani svojih ljudi ne mogli doma preskrbeti in bi isti preplavili druge nelaške kraje. Povše je omenjal, da je deželni zbor kranjski izvolil posebno deputacijo, ki naj bi šla cesarja prosit za vseučilišče, a da deputacija ni bila sprejeta, ker je mej tem Thun-Kaizlovo ministrstvo padlo. Objubil je, da v proračunskem odseku sproži vseučiliško vprašanje. Ferri je naglašal solidarnost Hrvatov in Slovencev, Spinčič je, pozivljaj Slovane k složnosti, dejal, da kličejo nasprotniki Slovane vedno na duševni boj, pobijajo nas pa s silo. Po naznanilu došlih pozdravov so se udeležniki polni navdušenja razšli.

Dunaj 14. novembra. V današnji seji poslanske zbornice se nadaljuje razprava o galiških volitvah. Körber je tudi danes posegel v debato, da brani politične uradnike. Govorili so doslej razni poljski govorniki. Prihodnja seja bo v torek.

Dunaj 14. novembra. Cesar je danes sprejel podpredsednika Kaiserja in poslanca dr. Herolda, in sicer v zadevi parlamentarnega in političnega položaja.

Dunaj 14. novembra. V ponedeljek bo v proračunskem odseku razprava o dispozicijskem fondu. Vlada se trudi na vse načine, da dobi večino, a doslej kaže zanjo slabo. Nemški nacionalci so sklenili, glasovati proti tej postavki, pa pravijo previdno, da njih glasovanje nima politične tendence. Nemški naprednjaki se še niso zjediniili. Vlada sicer upa, da bodo Italijani z njo glasovali, a gotovo to še ni. Največ upanja ima ima vlada, da se bodo razni poslanci absentirali. Ako se udeleže glasovanja vsi poslanci, utegne biti dispozicijski fond s 25 proti 22 glasom odklonjen. Čehi so jako radovedni, kako bodo postopali Vukovič in tovariši.

Dunaj 14. novembra. Krščanski socialni obč. svetnik Bielhovek je bil radi žaljenja »Ostd. Rundschau« obsojen na 24 ur zapora.

Zagreb 14. novembra. Sinoči so visokošolci prouzročili velike demonstracije proti uradnemu listu »Nar. Novine«, ker niso razobesile zastave, in proti banu. Dijaštvo je kličoč »proč Hedervary« pobijalo okna. Policija je odšla v avlo, atakirala demonstrante in štiri dijake ranila. Demonstracije se ponavljajo.

V petek, 15. novembra 1901.

Prvikrat v sezoni:

Deseti brat.

Narodna igra v petih dejanjih s petjem. Po Josip Jurčičevemu romanu dramatisoval Fran Govékar. Pevske točke priredil Lavoslav Pahor. Režiser Anton Verovšek. Kapelnik B. Tomaš.

Blazajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7.30. uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sedeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnji predstavi bodeta v nedeljo, 17. novembra.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 8. novembra: Terezija Lampert, revidentova žena, 48 let, Dunajska cesta št. 31, vnetje prsne mrene. — Franja Smrekar, delavčeva hči, 8 mes., Ambrožev trg št. 7, božjast.

Dne 9. novembra: Alojzija Majcen, gostilničarjeva hči, 5 mes., Poljanska cesta št. 48, črevesni katar.

Dne 10. novembra: Marija Terdina, gostija, 72 let, Rimska cesta št. 17, ostarelost. — Marija Luhek, gostija, 87 let, Konjušne ulice št. 3, ostarelost.

Dne 11. novembra: Albin Peternel, umir. kontrolor prisilne delavnice, 57 let, sv. Petra cesta št. 77, kron. vnetje ledvic.

V deželni bolnici:

Dne 8. novembra: Marija Kužnik, strežnica, 63 let, biba žile odvodnice.

Dne 10. novembra: Josip Ves, delavec, 60 let, nahuha. — Franja Košak, dnarica, 52 let, vseh raka. — Ivan Zajec, posestnikov sin, 44 let, vnetje hrbtne možga.

Dne 11. novembra: Tomaž Štupnikar, lajnar, 56 let, nahuha.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 505.3 m. Srednji sračni tlak 756.0 mm.

Nov.	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mobina v 14 urah
13	9. zvečer	728.5	10.4 p.m. jzah.	oblačno		
14	7. zjutraj	726.5	10.7 p.m. jzah.	oblačno		
	2. popol.	726.6	12.6 sr. jzah.	oblačno		0.9 mm.

Srednja včerašnja temperatura 9.7°, normale: 4.1°.

Dunajska borza

dne 14. novembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.70
Skupni državni dolg v srebru	98.55
Avstrijska zlata renta	118.60
Avstrijska krona renta 4%	93.50
Ogrska zlata renta 4%	118.05
Ogrska krona renta 4%	93.05
Avstro-ogrsko bančne delnice	1613 —
Kreditne delnice	820 —
London vista	239.30
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.17
80 mark	23.44
80 frankov	19.06
Italijanski bankovci	92.80
C. kr. cekini	11.30

Zahvala.

Za ljubeznivo sočutje ob dolgotrajni, mučni bolezni, kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, za mnoge darovane vence našemu nepozabnemu soprogu, oziroma očetu, blagorodnemu gospodu

Albinu Peternellu

ravnatelju v pokoju

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem svojo najprišče-nejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 14. novembra 1901.

(2496) **Žalujoči ostali.**

Pri dunajskem podjetju

izpraznita se 1. prih. meseca dve službi v Ljubljani. Ozir se bo jemalo le na dostojne gospode. Trgovska predizobrazba, dobra nastopanje, spretno vedenje neobhodno potrebno. Ponudbe pod „Nach kurzer Probezeit Vertrag 5616“ na Rudolfa Mosse, Dunaj I. Selterstätte 2. (2493)

Posestvo

v obljudenem kraju z več obrti, s čistim letnim dobičkom 5—6000 kron, je s fundusom za 80000 kron na prodaj. Potrebno je 40000 kron. (2438—4)

Vprašanja pod šifro „posestvo št. 80“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Gotov vseh

imajo splošno preizkušene

Kaiserj-eve

karamele iz poprove mete

proti nedostajanju apetita, želodčnemu bolu, slabemu in pokvarjenemu želodecu. (2344—3)

Pristne v zavojih po 25 vin. v Ljubljani pri Mr. Pr. Mardetschlaeger-ju, v orlovi lekarni poleg železnega mostu; Milani Levstek-u, v deželni lekarni pri Mariji pomagaj; Ubaldin pl. Trnkoczy-ju, v lekarni pri zlatem enorogu. V Novem mestu v lekarni S. pl. Sladojevič.

Ljubi mož!

Jaz sem jezna na te!
Zakaj? povem ti jutri!

(2495)

Specijalna trgovina za kavo Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte priporoča

kavo Santos dobrega ukusa po gl. 1.— kilo
„Nellgherry aromatično-krepkega okusa „ 1.40
„Piraldy najfinjšega okusa „ 1.60
Poštne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno **špecerijsko blago** v najboljši kakovosti. (12-223)
Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

(1912-21)

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis:

„Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri ter iz svetovnoznane avstrijske tvrdke Hardtmuth-ove in nič dražji od drugih. Svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ naj se vpeljejo v vse šole, saj določa naša družba skrbni največ za narodne šole in vsak krajcar jej dobro dojde. (2331—4)
Z blagim namenom je združeno dobro blago.

Cena 19 ducatov:

Št. 100 št. 90 št. 301 št. 302 št. 504
K 1.42. K 2.70. K 4.50. K 5.04. K 6.84.

Glavno zalogo ima

trgovina Ivana Bonača v Ljubljani.

V prijazno uvaževanje!

Podpisane priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo na sv. Jakoba trgu št. 6 v Ljubljani, nasproti cerkve nahajajočo se

špecerijsko in delikatesno trgovino

v kateri postrežem vsestranski z najboljšim, vedno svežim blagom po najnižji ceni.

Cenjene gospodinje opozarjam osobito na svojo doma s pomočjo najpripravnostnega novega stroja žgano vsakovrstno kavo, katere ni zamenjati z drugje v kupčiji se nahajajočo tvorniško žgano kavo. — Velika zaloga garantirano pristnega ruma, konjaka, ruskega čaja in južnih vin.

Velespoštovanjem

Fran Bergant, špecerijska in delikatesna trgovina. (2421—4)

Velika zaloga

(101—76)

Styria, franco-skih Peugeot, Austria-koles.

pristnih Jos. Reithoffer sinov

Pneumatik

katere nudim po isti ceni, kakor tovarna.

Pristne švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, verižice, prstane itd itd. Namizne oprave (Besteck).

Najboljši šivalni stroji.

Najnižje cene in jamstvo!

Z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden,

urar in trgovec, na Mestnem trgu št. 25, nasproti rotovža.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Mehanična delavnica: Ribji trg, blizu prodajalnice.

Popravila sprejemajo se v prodajnici in v delavnici.

Izjava.

Jaz podpisani Josip Rossi, trgovec z vinom v Zagorju, izjavljam s tem, da nikdar in zlasti tudi 31. p. m. nisem imel namena, žaliti načelnika postaje v Zagorju, gospoda Franca Sterlé-ta, ali pa celo predbacivati mu kako službeno nerednost, in obžalujem, ako bi se bila kaka moja beseda v tem pogledu napačno razumela.

V Zagorju, 12. novembra 1901.

Josip Rossi.

(2492)

Spretno in zanesljivo

stenografe

sprejme takoj pod ugodnimi pogoji tukajšen odvetnik.

Ponudbe pod „90“ na upravništvu »Slov. Naroda«. (2478—4)

Na prodaj je

večja gostilna

v bližini mesta Celja (2441—4)

pod jako ugodnimi pogoji.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Preselitev

posredovalnice za delo in službe ter za stanovanja.

Uljudno naznanjam, da se dné 8. novembra 1901

preselim s Sv. Petra ceste

v Sotesko (Gradišče) št. 8

ter prosim, da me cenjeno občinstvo tudi v mojem novem bivališči počasti z mnogobrojnimi naročili.

Z vsem spoštovanjem

Katarina Egy

posredovalnica za delo in službe ter za stanovanja. (2428—4)

Cenetovo posestvo

s hišo in gospodarskimi poslopji v Zagorju za Savo se proda skupaj ali pa posamezno.

Hiša in poslopja ležijo na najlepšem prostoru blizu cerkve ter se da trgovino še veliko narediti, posebno če se bodo delavci rudokopa od 1500—5000 pomnožili. V hiši je gostilna, zraven loterija, mesarija in strojarja, vse te obrti jako lepo napredujejo.

Tik zemljišča je velika vodna moč, kjer bi se dala tudi kaka industrija napraviti. (2483—1)

Več se izve pri gosp. M. Intiharju v Zagorju za Savo ali pa pri lastniku g. J. Modicu v Novli vasi pri Rakeku.

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice.

Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg. Umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Razstavljeno le do sobote, 16. novembra:

Belgija.

Ta prekrasna serija je nalašč izdelovljena za mejnarodno panoramo. Svetovnoznana je neprekošna plastika, perspektiva in pojav barv te panorame. Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2491)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojake do narednika 20 h.

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo

Želodčno tinkturo

lekarnarja Piccoli v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti papeža

Razpošilja se proti povzetju v škaticah po II. 12 in več steklenicah. (1868-49)

kot želodce krepčujoče in tek vzbujajoče, dalje kot prebaviljenje in telesno odprje pospešujoče sredstvo posebno onim, ki trpé na navadnem telesnem zaprtju.